

דורשני השב

מאמדים ופנינים יקרים לשולחן השבת מאת גדולי תורה ורבני ביהמ"ד 'דורשני'
בתוספת רעיונות משיעוריו ותורתו של הגאון הינוקא שליט"א
פרשת חיי שרה כ"ז בחשוון תשפ"ד

מאמר הרב

מאת הגאון הרב יחזקאל צמח שליט"א מראשי ביהמ"ד "דורשני ה"

ויהיו חיי שרה

תכלית לימוד התורה וקיום המצוות היא להכשיר את האדם לבוא לידי נדיבות הלב באהבת בוראו, עד שאין לו שום תשוקה וערגה מבלעדי החשק והרצון לעשות נחת רוח ליוצרו. וכשזוכה אדם לבוא לנדיבות הזו, שהוא מקדיש חייו באהבה לעשות נחת רוח לה' ברוח הוא, בזה הוא פועל ועושה ומתקן בכל העולמות כולם אלף אלפי ידות ממה שעשה קודם שזכה לנדיבות הזו, כי אז כל מחשבה ודיבור שלו הם נצחיים.

כי זאת צריך האדם לידע, שהכח של פעולתו היא בדיוק כפי מחשבתו ורצונו, לא פחות ולא יותר, שאם הוא עוסק בתורה ובמצוות בשביל להרגיש טוב או לקבל כבוד וכו', זה מה שיפעלו תורתו ומצוותיו, ואם הוא עושה זאת בכדי למצוא חן בעיני בני האדם, זה מה ששיגי, ואם עושה בשביל גן עדן, ישיג בהם גן עדן, ואם עושה בשביל להיות תלמיד חכם וצדיק, יזכה להיות תלמיד חכם וצדיק, אבל אין שום שייכות וקשר לנחת רוח לה' מבלי שעושה האדם את פעולותיו באמת לשם כך.

וזו היתה מעלת אברהם ושרה שזכו שימי חייהם נמנו בתורה בפירוש, הכל מפני שמילאו את ימי חייהם בנצחיות, כי דבקו בכל לב והחזיקו בכל דעת שהחיים שלנו הם רק בשביל להמליך את אדונינו מלכינו הבורא ב"ה, ושיהיה נחת רוח לפניו, ולא הביטו כלל על בני האדם ולא על ענייני עולם הזה ועולם הבא, אלא רצו רק את המלך בעצמו, וכמו שאמר הרבי אלימלך זיע"א שאנחנו צריכים ללכת אחרי ה' ית' גם לגיהנם, וכן אמר בעל התניא, רבש"ע, אינני רוצה גן עדן, אלא אותך בעצמך.

ולכן התאוו והשתוקקו להוליד את יצחק, הכל בשביל להשריש את העבודה האמיתית הזו בכל אחד מזרעם, ובזה בחר בהם הקב"ה וקרבו אותם לדרגות העליונות. כי היו אברהם ושרה משתוקקים לסלול דרך זו לכל יוצאי חלציהם, שם האיש והאשה הפשוטים והפחותים והרחוקים ביותר מזרעם אחריהם, יוכלו ביום אחד מימי חייהם לבוא לנדיבות הזו, ולהקדיש את חייהם בשביל לעשות נחת רוח לפניו ולהביא לו את המלוכה, שבזה מיד יזכה לתשובה עילאה, מה שלא זוכים צדיקים גמורים, ולהיות מרכבה לשכינה, ותשרה עליו רוח קדושה ממש, ויפתחו לפניו כל השערים, כי מאחר שיצא מתוך הרצון לחיות בשביל עצמו, וכל חייו הם בשביל מלך מלכי המלכים, בודאי שמתוך כך יקרב אותו ה' יתברך אליו ולא יסתיר ממנו דבר.

וסגולה וסיוע גדול לדבר הוא, שידבר ויתפלל על כך בפיו, ויקבל על עצמו דרך זו, מתוך שיאמר בכל יום: "הריני מקבל עלי, ועל כל זרעי וזרע זרעי, ועל כלל נשמות ישראל, לחיות בשביל מלכות ה', שיהיה נחת רוח לה', ושתעלה המלכות עד הכתר, ואתה יתברך שמך תסייע לי בכך".

ובדרך הזו פונה האדם ליוצרו ובוראו לאמר: "אם לא זכינו שיש בית המקדש, אז כעת אני יהיה לך כבית מקדשך, מתוך שאהיה כאדם ההולך עם דגל וסוס לפני המלך שלו". ונמצא שגם יהודי פשוט יכול להיות בחינה של מרכבה לשכינה.

וכך היא דרך התשובה מאהבה, שכל יהודי ממקומו אשר נמצא הוא בו, אפילו בחושך והאפילה העצומים ביותר רחמנא לצלן, יכול הוא להתעורר בליבו להבין את גדולת חסד ה' המקיפה אותו, וכמה הוא באמת נור הבריאה כבן יחיד למלך מלכי המלכים, ויתחיל חיים חדשים שהם רק בשביל להמליך את ה', מתוך שילמד תורה ויקיים כל מצוה על מנת לעשות נחת רוח לה'.

בשעה שהאדם מביא עצמו לבוראו כראוי נמשך עליו חוט של חסד, ורוח הקודש ננסכת בלשונו לפתוח בפיו בשיר ושבח לה' יתברך, שזוהי תכלית הכל שיוודע וישבחו וישוררו כולם לה' ב"ה, ועל זה עומדת השכינה אצלנו ומשתוקקת מתי יזכה איזה יהודי להלל לבוראו מתוך נקודת ליבו הטהורה.

ולכן בחר הבורא ב"ה באברהם ושרה שבאו מבית תרח ונחור, שהיה המקום הנמוך ביותר, ועלו והתורמומו אל המקום הגבוה ביותר, מתוך שקנו את החכמה האמיתית שבחיים, שהכל הוא בכדי להתקשר בה' ללא הסח דעת לרגע אחד, ולא רק זאת, אלא שעמלו לגלות את הדעת הזו לכל העולם, והראו והוכיחו לעיני כל כיצד אוהב אותם ה' יתברך ונמצא איתם, ושעל ידו יכולים הם לשדד את כל מערכות הטבע, ולרפא כל חולה, ולהושיע כל נזקק, ואפילו להחיות מתים, כי מאחר שדבקו בחיים האמיתיים, חיים של נצחיות שהם כלפי הבורא ולא כלפי עצמו, שחיו למען הבורא בכדי לחשוב למענו כל מה שאפשר ולעשות לו נחת רוח, חכים כאלו אין בהם מגבלות ואין בהם סוף, ובוודאי אפשר לפעול בהם הכל, ואפילו להחיות מתים, אם רק ה' יתברך רוצה בזה.

ובזה היו אברהם ושרה דוגמא לכל בני העולם, להבין היטב שכל זמן שנקודת רצון חיי האדם היא בשביל עצמו, לטובתו בעולם הזה ובעולם הבא, הוא עדיין שרוי בתוך המשכא דחויא (-עור הנחש וזוהמתו) המלפפת אותו, ועטוף הוא בשקר ויללה, אבל כאשר מבין הוא שיש מנהיג לבירה החפץ לתת לנו אין סוף טוב אם רק נחכים לחפוץ במלכותו ונברך ונודה לו מתוך הלב בכל עת ורגע, אזי יוצא האדם ומתעלה מכל משכא דחויא, ונכנס לחיים האמיתיים, שהם חיים מלאים ממש, ורואים הכל כיצד הוא מאיר בשמחה לפני ה'.

וזוהו הלימוד לשם שמים בתכלית המעלה, שגם איש פשוט יכול ללמוד ולהבין דרך קדושה זו מכל מקום שהוא,

המשך בגב הגליון <<<<
המאמר ערך מתוך שיעוריו של מו"ר גאון ישראל שליט"א

כניסת יציאת רבינו שבת שבת

17:53	17:18	16:28	ירושלים
		16:08	לנוהגים 40 דק
17:49	17:15	16:25	תל אביב
17:50	17:15	16:25	חיפה
17:53	17:18	16:28	באר שבע

בפתח הגליון

מאת הגאון הרב יעקב ישראל שליט"א

"ואברהם זקן בא בימים" (בראשית כד, א). מובא בזהר (חיי שרה קכט. ויחי רכז. ועוד) ש'בא בימים' הפונה שבא אברהם אבינו עליו השלום עם כל יום ויום מימי חייו, כלומר, שהיה עובד את הבורא ברוך הוא בשלמותו, ולא חסר מקף אפילו יום אחד. ובאמת שצריך הדבר באור.

הלא בגיל שלש הכיר אברהם את בוראו, וקמו שפד'יקים חז"ל (נדריים לב) מהפסוק "יעקב אשר שמע אברהם בקלי" (בראשית כו, ה), ש'עקב' בגימטריא 172, כלומר, שפמטוף 175 השנים שחי אברהם, 172 (עקב) מהם 'שמע אברהם בקולי', פון שרק בגיל שלש הכיר את בוראו - ואי אפשר לומר על זמן זה ששמע בקולו. ובפ'רט שיש דעות (בר"ל, ח) שאברהם הכיר את בוראו בגיל 48!

אם כן איך אפשר לומר עליו שלא חסר אף יום בעבודת הבורא - הלא חסר מקף כמה וכמה שנים עד ששמע את שבקשה נפשו?

אף יום ויהודי רוצה לעבד את הבורא ברוך הוא ולעשות לו נחת רוח, אלא שעובר הוא הרבה פעמים חשכות ונסיונות, והוא מתמודד מול יצרים חזקים ועולם של שקר, והרבה פעמים נופלת רוחו בקרבו, שהרי לא תמיד זוהרת לו הדרך, והלב המשתוקק לבורא של אתמול - הנה חלף הלך לו והיה כלא היה.

אף זו טעות! כי גם ימי החשכות והתהיות והבלבולים, כלם פלם פלם חלק בלתי נפרד הם מעבודת הבורא ברוך הוא.

המשך בגב הגליון

דרך חכמים

נערך ע"י המשפיע הגאון הרב שלום פרקש שליט"א
שביבי אור מהליכותיו ודרכו בקודש של דבינו הגאון הינוקא שליט"א

הקול האמיתי של הנשמה

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה". בת מאה כבת עשרים בת עשרים כבת שבע, וכולן שנים לטובה (רש"י). ויש לבאר בדרך רמז ענין השבח הזה, ומה שמדברים על היופי של שרה שלא השתנה, שיש כאן ענין מציאת החן בעיני ה' ב"ה, כילד קטן, ומחד גיסא לילך בדעת אמת ושאיפה לשלימות כזקן מלא חכמה.

אדם צריך להתבונן מדוע תפילתו לא נשמעת, ומה החסרון אצלו, שהרי "קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת" (תהלים קמה, יח), אלא שכנראה שעדיין לא הגיע לאמת הפנימית שלו. הקול האמיתי של אדם זה הקול שהיה לו כשהיה ילד קטן בן שבע, שזה הקול של הנשמה, ולכן הכל היו מרחמים עליו ובאים ורוצים לעזור לו, אבל אחרי זה ככל שהולך וגדל אנו ראוין שטבע בני האדם שהם כבר פחות נותנים לו אהבה וחום, ואפילו כשהוא יצעק אבא! כבר לא כל כך מקשיבים לו. כי הקול שלו בלי חן, ולא עושה מסילות בלב, הוא איבד כבר את הקול הטהור והנקי שלו. וכך כשהוא ניגש להתפלל הוא מתפלל עם קול שאינו שלו.

לכן נוהגים ישראל לבקש תמיד ברכה מחכמי ישראל, והוא מפני שתפילתם זכה, כי קולם הוא קול אמיתי. ולכן אפילו רק השמיעה של קולם הטהור מסוגל לטהר את האדם ולהעלותו לדרך ישרה, כי מתוך ששומעים את קולם, שהם נשמה כללית של ישראל, שומע כל אחד גם את קול נשמתו הפרטית מבלי מסכים כלל.

ולעומתם, לכל הנבראים שבעולם השתנה הקול שלהם, כי סטו מן האמת, ובכל פעם מחליף אדם את קולו, פעם מדבר עם זה ופעם עם זה, ולפי הצורך והענין כן מעקם את עצמו ואת קולו, עד שיש אצלו כל מיני קולות, וקולו הטבעי מתעוות, והוא כבר לא זוכר איך שהיה הקול שלו באמת, הקול של נשמתו, ולכן כל מה שהוא מדבר ומתפלל אין זה מוצא חן להתקבל לפני יודע תעלומות, כי בעולם האמת מחפשים רק אמת, את הקול שהוא שלו באמת.

וזהו השבח של שרה אמנו, שהיתה האמת שלה טהורה, עם הנשמה שלה, ולא הלכה אחרי הגוף כלל, שזה יופי של שקר, אלא זכתה לחן של האמת לאמיתה. וכך עשו צדיקי הדורות שמסרו נפשם תמיד להשי"ת, ומתוך כך עקרו כל סיגי השקרים מהשורש, והיה הקול שלהם אמיתי וזך, מבלי שום סיג של שקר.

ומכוחם יכולים גם אחרים לקבל את הקול האמיתי של נשמתם. כי כך הוא באמת הקול של הנשמה של כל יהודי, שהוא חלק אלוה ממעל, והקול שלו כולו אמת זך וטהור, וכאשר שומע האדם קול זך ונקי של צדיק, מתעורר בקרבו הקול האמיתי והנקי שלו, והוא שומע את האמת הפנימית שלו מתוכו ומקרבו, כי מתוך כך הוא מקדש עצמו ומזכך את עצמו, עד שהוא מצליח לשמוע את הקול הפנימי האמיתי שלו, שזה הקול של הנשמה שלו.

מסופר על הבעש"ט הקדוש, שאמרה לו נשמתו, שהוא קידש את גופו כל כך, עד שנתבטל אל הנשמה לגמרי, ואז גופו הוא זך צח ומצוחצח, ויוצא ממנו כל מיני דברים טובים שבעולם. וזהו 'עם ישראל' נוטריקון 'ישר עם אל', שמדבר ישר מנשמתו. ולכן נשתבח יעקב אבינו עליו השלום בקולו - "הקול קול יעקב" (בראשית כז, כב).

על זה צריך להתפלל, שאדם יזכה לבטל את הגוף אל הנשמה, והוא כבר יברך מהקול של שקר, ויחזור ויזכור את הקול שלו, ואז הקול שלו יהיה הקול האמיתי שלו, ועל ידי זה דיבוריו יעשו מסילות בשמים, ויזכה לענוה לידע ולהרגיש שרק ה' הוא העושה לו את כל החיל.

ואפשר לזכות לכך גם מתוך הצעקה שצועק להשי"ת, כי האנחה הזו שוברת את הלב, ואז הקול שיוצא הוא הקול האמיתי שלו, כמו בעת שהיו ישראל במצרים, שמתוך שנטמעו בין המצריים איבדו את קולם האמיתי, אבל אחרי הרבה עינוי שמתוך כך צעק ליבם אל ה', חזר להם הקול האמיתי, וזכו לגאולה והתגלות ה' בניסים גדולים.

וזהי הצעקה הפנימית שבוקעת מעומק הלב של כל יהודי ויהודי, שזה תמיד נשאר אמיתי, ומתוך כך יכול הוא לבקוע את כל המסכים של שקר, ויתקבלו תפילותיו לרצון לפני השי"ת.

פניני דרך

פניני דרך ואבני יסוד
משיעורי מו"ר הגאון הינוקא שליט"א

תקווה טובה לדורשיך

א. אין בעיה בעולם שאי אפשר לצאת ממנה בכח נשמת האדם שנטע בו ה' יתברך, שהיא יכולה להתקשר באורו יתברך ולצאת מכל חשיכה ולהשיג כל דבר שבעולם, מתוך שמעורר הרצון העליון בכח התפילה.

ב. האדם שרוי בעצב ויגון רק מחמת ההסתכלות שלו, שהוא שרוי בתוך הגבלה ואינו רואה את העתיד, ואם יצא מן ההסתכלות המוגבלת שלו, כגון אם יחיה כבר במחשבתו את המציאות של הדור הבא, לא יִקְרָבו אל גבולו שום עצבון ויגון.

ג. בראשית הבריאה היה הכל מבלי הגבלה, ורק לאחר החטא נעשה הגבלה וצריך לעבור דרך צמצום, אמנם יש זמנים שמתגלית מידת אריך אנפין, ולעיתים לבוא ויתגלה האור הזה בשלימות. ואור זה מתגלה גם בשעת תפילת נעילה, ויש דרך להמשיך אותו לכל השנה מתוך מחשבת האדם שיזכור ויקשר את המחשבתו באותם רגעים נעלים, תוך כדי שיעורר ויחזק בדעתו ששם מאיר אור זה שהוא מבלי הגבלה, ומתוך שיחוש זאת היטב יהיה יכול לצאת מכל מגבלה.

ולכן יש ענין לקבל קבלה קטנה בשעת נעילה (והקבלה הטובה ביותר, היא לקבל עצמו לאחוז תמיד בחבל השמחה), בכדי להתקשר באותה דעת שנתגלתה ברגעים ההם, ובשעה שהאדם מקיים מה שקיבל אז בדעתו, יכול הוא לפעול תמיד מעל המגבלות.

ד. קשה לאדם לקבל שיש מצב של קושי, והוא מנסה לברוח ממנו, כגון לצפות לזמן מחודש, וכגון לעת הגאולה, אבל האמת היא שהגאולה הפרטית תלויה באדם עצמו, עד כמה הוא מאמין ברחמי ה' יתברך ובכח נשמתו, ומתוך כך יקח את הקושי והכאב ויעמיד וידבק דרכו את המחשבה וימסור נפשו בכל חדרי דעתו למצוא מתוך כך את הדרך הנכון לצאת מכל חשיכה ואפילה.

ה. אם ה' היה מולך בעולם בגילוי לא היה לאדם שום חיסרון, ולכך כל יהודי שמרגיש צער זהו בגלל שהשכינה בגלות ולא המליכו את ה', כי כל יהודי בעולם הזה הוא שליח של המלך הגדול המליך אותו כאן במקום השפל דרך הגוף השפל, מתוך שיכוין בכל מה שעושה שיהיה לו ית' נחת רוח, עד שיאמר הללויה בכוונה. וכאשר האדם בוחר להמליך את הבורא, לא שייך אצלו בכיה, כי אין לו מחשבה מלבד התכלית של גילוי מלכות ה'.

ו. התקווה שלנו שגם מלחמת גוג ומגוג וחבלי משיח שהוזכרו בנביאים ובדברי רז"ל לא יתקיימו לבסוף, כי מכח התפילה והרצון להמליך את ה' אפשר לעשות נחת רוח לפניו, ויתכן שיחליט הבורא ב"ה לדלג על כל אלו, ובשביל קיום הנבואות יחשיב דברים שכבר נעשו בעולם לקיים בהם למפרע ענין הקשיים, ותתגלה מלכות ה' באופן המלכותי ביותר ומתוך גילוי רחמים גדול.

ז. מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, אלא יוצא טוב שלם, והכל תלוי בבחירתנו, ואם נבחר בדרך הרחמים והטוב והאמונה בה' יתברך שאין עוד לבדו ואין לפניו שום מגבלה, ואין ערוך לרוב רחמיו, נוכל להפוך את הכל לטוב. וגם ליקח את הקולות והברקים שעתידים לבוא לפני גילוי מלכות ה', ולקבל אותם בדרך הטוב, לשמוע מהרעמים את הקול הטוב המעורר תקווה, ומן הברקים לראות את האור הגדול שבוקע מכל מעשה טוב ומכל יהודי.

פניני משולחן שלמה

נערך מגליונות משולחן שלמה לרבינו הגאון הינוקא

יסודות בהלכה

מאת הגאון הרב משה חיים רביד שליט"א

מלאכת הדש¹ – חלק א'

הגדרת מלאכת דש היא: הוצאת דבר מתוך דבר העוטר אותו כשהמעטפת שונה ממנו במהותו (כגון מאכל הבלוע בתוך פסלת², או משקה הבלוע באכל). ויש אומרים שהגדרת דש היא פרוק דבר מדבר המחובר אליו בכל אופן שהוא (כששניהם שונים במהותם זה מזה), ולא דוקא כשאחד עוטר את השני³.

באור הענין: בתבואה ובחלק מהקטניות, לאחר שלב העמור (-האסוף) מעבירים אותו את התהליך הדיש, כלומר חבטת שבלית התבואה או הפעלת לחץ עליהן כדי לשבר את גבוליהן או קלפתן החיצונית על מנת לשחרר מהן את הגרעינים שבתוכן. בעבר התהליך זה נעשה באמצעות הולכת בהמות כשהן מושכות מורג (לוח עץ שבתחתיתו שורות שנים מחדות מפרזל) על התבואה כשעל המורג עומד האקר, או באמצעות הולכת בהמות כשיש בגרליהן נעלים מיוחדות לדישה, או באמצעות חבטת התבואה במקלות. (פנים התהליך כבר נעשה במקנה הקוצצת את התבואה)

מלאכת דש אין ענינה הפרדה בין פסלת לאכל או הפרדה בין מינים שונים (כמו מלאכות זרה בורר ומרדד), אלא ענינה פרוק החבור בין שני דברים, ואף שלאחר הפרוק הם נשארים מערבים זה בזה, וכגון בתבואה, שלאחר פרוק גרעיני התבואה מהשבלית, עדין הגרעינים מערבים בגבוליהם ובמוץ, וכן דריכת ענבים, היין הנסחט מערב בשאריות הענבים - האינם וההרצנים.

שעורה: הפמות המינימלית של דישה שבה מתחייב העושה היא כשעור גרוגרת (-תאנה יבשה) שהוא מעט יותר משליש ביצה.

אסור דאורייתא במלאכת דש

א. אסור להכניס תבואה לדיש, כלומר לפרק את גרעיני התבואה מהשבלית (הגבוליים) באמצעות בהמה או חבטיטה במקל.

ב. מדאורייתא חייב הדישה בתבואה וכד' הוא רק כשהדישה נעשית באמצעות כלי עזר, כיון שזוהי הדרך המקובלת לדישה, אולם דישה באמצעות הידים בלבד - 'מלילה', אין אסורה מהתורה אלא מדברי סופרים כיון שאין רגילות לדוש בידים⁴. ובדברים שהרגילות היא למולל אותם ביד כגון קטניות הנתונות בתרמילים, אסור הדישה בהם הוא מהתורה. ויש אומרים שדישה ביד אסורה מהתורה בכל אופן⁵. ויש בזה דעות נוספות. (ובהמשך נכתב א"ה לגבי קלוף ביד)

ג. מלאכת דש אסורה מהתורה דוקא בגדולי קרקע, אף בדברים שאינם גדולי קרקע (עין בהערה⁶) אין אסור דישה מהתורה אלא מדברי סופרים⁷.

ד. מלאכת דש שייכת רק בדברים אשר כבר נתלשו מהאדמה, אף בדברים המחוברים לקרקע אין שייכות למלאכת דש, אלא כל הפרדה ופרוק אסורים בהם משום קוצר.

ה. מלאכת דש שייכת רק בפרוק שני דברים השונים במהותם זה מזה, כלומר פרוק אכל מפסלת או פרוק משקה מאכל, אף אם שני הדברים שונים במהותם, כגון ששניהם אכל או שניהם פסלת, לא שייך בהם אסור דש, ומתיר לפרקם אחד מהשני.

ו. יש אומרים שלא שייך אסור דש כשמפרק אכל מפסלת על מנת לאכלו לאלתר (=מיד, כלומר בסמוך לסיים פעלת הפרוק), שכן זו דרך אכילה ולא דרך מלאכה, וכפי שהדבר מתיר במלאכת בורר. ויש אומרים שהתיר זה לא שייך במלאכת דש, ולדבריהם הדישה אסורה בכל אופן גם כאשר נעשית בסמיכות לאכילה.

המשך יבוא א"ה בשבוע הבא

1 סוגיות ודינים השייכים למלאכת הדש נמצאים בגמ' שבת עג: עה. צה. ושם פרק חבית מקמח: והלאה. רמב"ם פ"ח ה"ז - י"ז ופכ"א ה"ב - טז. ובטוש"ע סימן ש"ט סעיף ו' וסימן ש"כ.
2 בדרך כלל, מאכל אדם הבלוע במאכל בהמה.
3 בירושלמי שבת פ"ז ה"ב (ל) מבואר שהגדרת דישה היא הפעלת לחץ על דבר כשהוא, ושלקו טיאוט קרקע ושטיפתה אסורים מדאורייתא משום דש. שכן לוחץ על העפר וכו' איתו.
4 רש"י בבבא יב: ד"ה מולליון, רמב"ם פכ"א ה"ד.
5 ר"ח שבת עד. המנופס - מולל שבלים, עיי"ש.
6 ולדעת הראשונים האסורים חליבת בהמות מדאורייתא משום דש, צ"ל שבהמות נחשבות לענין זה גידולי קרקע כמו במסכת ב"ק נד: ודגים ויצורים ימיים אינם נחשבים לגידולי קרקע (עיי' שבת עה.). ועיי' תוס' שבת עג: ד"ה מפרק, שלדעתם גם בהמות אינם נחשבות לגידולי קרקע לענין זה וכמו בעירובין כז:
7 לדעת ר' אברהם בן הרמב"ם שונה הדיון ב'מפרק' שהוא תולדה, ואיסורו מהתורה אף בדברים שאינם גידולי קרקע, ובה מבאר כיצד איסור חליבת בהמה הוא מדאורייתא אע"פ שבהמה אינה גידולי קרקע. ועיי' בהערה הקודמת.

אגדה ומדרש

שני חיי שרה – בשנתה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה (כג, א). פ"ר רש"י שכל שנותיה שנים היו לטובה, וכמו שלמדו זאת במדרש (ב"ר נח, א) ממה שאמר דוד "יודע ה' ימי תמימם, ונתלתם לעולם תהיה" (תהלים לו, יח), שפ"ש שהצדיקים תמימים הם, כן שנותיהם תמימים. ובאר זאת בספר יודעי בינה (פ' חיי שרה) שיהיו כל שנות חיי שרה תמימות ושלמות בדבקות הבו"א ותב"ר, אף בעת שישנה, ועל זה מובא שם בהמשך המדרש (נח, ג) שפ"ש אחת היה יושב רבי עקיבא ודורש, והצבור היה מתמננם - ובקש לעורר אותם, אמר להם, מה ראתה אסתר שתמלך על שבע ועשרים ומאה מדינה, אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכו' וז', ותמלך על ק' וכו' מדינות. היינו שרצה רבי עקיבא לעוררם על דרך התורה הנקנית במעוט שנה (אבות ו, ה), כי אין כל אדם כשרה שהיו כל שנותיה תמימות ושלמות בדבקות הבו"א ותב"ר, לרבות עת שנתה, ולכן נצרך האדם למעט בשנותו בכדי לקנות את דרכי התורה.

וכמו שאמרו חכמים (שבת פט:): שפאשר לאמר הקב"ה ליצחק אבינו בניהו חטאו לי, יטען לפני יצחק שמתוך שנות האדם יש להוריד עשרים וחמש של הלילות - שישן האדם, ואינו נעשה עליהם. ולכן אהד מקניני התורה הוא מעוט שנה, כי השנה בסתם בני אדם, אם איננה לצורך עבודתו ותב"ר, נחשבת היא כחסרון משנות חיי, ולכן היא כאחד משששים למיתה (ברכות נו:).

אמנם צדיקים אמתיים גם בעת שנתם עבודת הקדש עליהם, וכמו שהעיד האר"ז"ל על עצמו שבשעת שנתו עסק בשיבה של מעלה בסודות גנוזים ונפלאים, שאף אם היה דורש שמונים שנה רצופים יומם ולילה משה ששמע באותה עת לא יהיה יכל להשלימם (פ"ח ע"ח ע"ח קרי"ש שעה"מ א). וכן כתב הגר"א (בביאורו למשלי יט, כג), שכלן נתן הקב"ה בטבע האדם שישן, בכדי שתעלה אז נשמתו לשיבה של מעלה, ושם יגלו לה רזי תורה כאלו - שבשעה אחת שם למד מה שאי אפשר לו ללמוד בשבעים שנה.

חמשים שקל לקברה של שרה

וישקל אברהם לעפרו את הפסוף... ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר (כג, טו). מובא במדרש (תנחומא חיי שרה ד) שיהיה מקונו אברהם על שרה "היתה פאניות סוחר" - שנגלקה שרה לבית פרעה ולבית אבימלך כסחורה הנקנית, אמנם "זממה שדה ותקחתי" - שזממה ונטלה את שדה המכפלה, ושם נקברה. ובאר זאת בספר חכמת התורה (פ' חיי שרה, ע"ח ר"א), שהפסוף שנתן אברהם לעפרו היה מתוך האלף כסף שנתן אבימלך לאברהם על אודות שרה, ולכן נקרא הפסוף 'עובר לסוחר', כי הוא נתן לאברהם ממה שהיתה שרה כסחורה העוברת לסוחר בלקיחתה לבית אבימלך.

ובספר אור תורה (פ' חיי שרה, אות יד) באר שה'אלף כסף' שנתן לה אבימלך היו שכר קבוצתה בדין. כי אמרו חכמים (קידושין יא.) שכל 'כסף' האמור בתורה הוא כסף צורי (-מטבע של 'צור' שבלבנון), ופרש רש"י (סם) שאם נאמר בתורה 'כסף' סתם, ולא מפרש שהוא 'שקל', הוא מטבע הפחותה שבצורה. והנה מטבע הפחותה הוא המעלה הנקראת בתורה 'גרה' והיא אחד מעשרים ב'שקל' כמו שכתוב 'עשרים גרה השקל' (שמות יג, ג), אם כן 'אלף כסף' שהוא אלף גרה, הוא סוף 'חמשים שקל', וכאשר נחשב את סוף ה'ארבע מאות שקל כסף' שנתן אברהם לעפרו עבור מערת המכפלה שנקברו בה ארבעה זוגות, יעלה בדינו שקבוצת אחד מהם הוא בשווי 'חמשים שקל', שהוא ה'אלף כסף' שנתן אבימלך לאברהם עבור שרה.

עשרים וארבע מליון מעות

אמנם במדרש (ב"ר נח, ז) מובא ששקלי עפרו היו קנטריון, ופרש רש"י (בראשית כג, טז, ב"מ פז.) שהם מאה מנה ל'שקל'. ומובא בשם הגר"א (פנינים משולחן הג"ר כג, טז) שהוא גם סוף האלף כסף שנתן אבימלך, שמתוכם נתן אברהם לעפרו 'ארבע מאות' עבור קבורת שרה, שהם 'ארבעים אלף' מנה, וכל מנה הוא שש מאות מעות, אם כן ארבעים אלף מנה הם עשרים וארבע מליון מעות, שהם עשרים וארבע אלף פעמים 'אלף מעות'.

מתוך שיעור רצונו שיהיה אך להעלות נחת רוח לה', ולהקים את מלכות ה', ובזה נפתחים בפניו שערי הבנת התורה לאמיתתה, מכח הלימוד לשמה באמת. וגם האדם עצמו בכל פעם מתחיל את התורה מחדש, ומשיג בה אוצרות חדשים, וכמו שהיה אברהם "זקן בא בימים" (בראשית כד, א), שנעשתה החכמה העליונה כחלק ממנו, מתוך שעלה ובא למקום בהירות הדעת, והשיג את השלימות העליונה.

שְׁהִי "אֵין אֲדָם עוֹמֵד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְשַׁל בָּהֶם" (חגיגה יד.), וְ"אֲדָם אֵין צָדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחְטָא" (קוהלת ז, כ).

בוֹרָא עוֹלָם שְׁלַח אוֹתָנוּ לְאֶרֶץ צִיָּה וְצִלְמוֹת, מְקוֹם הַקְּלָפוֹת וְהַחֲשָׁה, וְהַעֲנֵג שְׁלוֹ הוּא מִהַחֲתִירָה וְהַחֲפוּשׁ וְהַזְעָקָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּמֵהַלֵּב הַנְּשָׁבֵר שֶׁל יְהוּדֵי הַרוּצָה לְהִתְקַרֵּב.

עַם הַקִּדְשׁ מִמְּשִׁיב לְעוֹלָם בְּחֲפוּשׁ שֶׁל עוֹד נִקְדַּת קִרְבָּה לְבוֹרָא בְרוּךְ הוּא, וְשֶׁל עוֹד רָגַע שֶׁל קֶשֶׁר.

"שִׁבַע יְפוֹל צָדִיק וְקָם" - כִּינּוּן שֶׁהוּא בְּתַהֲלִיף הַחֲפוּשׁ וְאֵינוֹ עוֹזֵב אֶת בּוֹרְאוֹ, וְזוֹעֵק אֵלָיו מִעֲמָקֵי הָעֲמָקִים - "מִמַּעַמְמָקִים קִרְאתֶיהָ ה'", בְּנִדְאֵי קְרוֹי הוּא צָדִיק.

כִּף גַּם אֶצֶל אָבִי הָאֵמָה אֲבָרְהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְכַפִּי שְׁכוּתָב עָלָיו הַרְמַב"ם (ע"ז פ"א ה"ג) שֶׁהִתְחִיל לְשׁוֹטֵט בְּדַעְתּוֹ אַחֵר הַבוֹרָא בְרוּךְ הוּא 'עַד שֶׁהִשִּׁיג דְּרָף הָאֵמָת'.

כֹּל שְׁנוֹת הַחֲפוּשׁ הִלְלוּ וְנִחְשְׁבִים הֵמָּה לְעִבּוּדֵת ה' (אֲמָנָם אֵי אֶפְשֶׁר לִומר עַל זְמַן זֶה שֶׁמַּע בְּקוֹלִי, כִּי סוֹף סוֹף לֹא שָׁמַע, אֶךְ זֶה הַדְּרָף הַעוֹלָה בֵּית אֶל).

רָגַעֵי הַחֲשָׁךְ שָׁאֲנוּ מְרִגְשִׁים, גַּם זְמַנִּים אֵלוֹ הֵם בְּאֵמַת חֵלֶק מִעִבּוּדֵת ה'.

וְאֲדַרְבָּא, כֹּל הַעוֹלָם כְּלוֹ כְּדֵאי הוּא לְרָגַע הָזֶה בּוֹ יְהוּדֵי חוֹתֵר בְּתוֹךְ הַחֲשָׁךְ וּמְחַפֵּשׁ אֶת אֶלְהִיו.

בְּשִׁבִיל דְּבַר זֶה בְּדִיּוּק יֵצֵר הַקִּבְ"ה עוֹלָם כֹּה חֲשׂוֹף וּמְבַלְבֵּל, בְּכַדֵּי שְׁנָאִיר אוֹתוֹ מִתּוֹךְ שְׁנִזְעָק וְנָרִים אֶת עֵינָיו אֵלָיו בְּצַפְיָה שֶׁיַּעֲזֹר לָנוּ, שֶׁכִּכָּךְ נְבוֹא אֶל הַשְּׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּית, וְנִמְלִיף אוֹתוֹ עַל כֹּל הַעוֹלָם כְּלוֹ בְּבִיאַת גּוֹאֵל צָדֵק וּבְגִאָּלָה הַשְּׁלָמָה, אָמֵן.

להחיש בניין בית המקדש השלישי

מאת נאמן ישראל הנוקא רבנו שלמה יהודה בארי שליט"א

רבנו של עולם, אבי רחמן. אנא בנה ברחמיך את בית המקדש. שהוא הבית הנאה ביותר ושיהיה לך מעון ומשכן לדור בו. אבינו אב הרחמן. הלא מרחם אתה על הפריות ונותן להם מקום לדור בו, וכאשר מתפללים אנו אליך שיהא לנו מקום לדור, אתה יתברך שמך מרחם עלינו ונותן לנו דירה נאה וכלים נאים. אם כן עננו אבינו ורחם על שכינתך ותבנה מתרה את ביתך שיהיה לה למעון ודירה, ותשכן בתוך ירושלים עירך כאשר דברת. וכפא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין, ותראינה עינינו במלכותך.

אנא אל רחמן, עורר נא את תחנוניו וכסופיו של דוד המלך אשר התחנן וכסף לבנות לך את בית המקדש בכדי שיהיה מקום להשרות בו שכינתך, ויעלו ויבאו ויגיעו לפניך תחנוניו וכסופיו, ויעוררו את רחמיך שתקרב לנו הנאלה ותבנה את בית המקדש. אנא רחמן, עורר נא את מעשיו של שלמה המלך וכסופיו ותנועותיו שהיו לו עביר בנות בית מקדשך, עד שנאמר עליו "הבית אשר בנה המלך שלמה לי...", ובזכות כך עורר נא רחמיך ויעלה רצון מלפניך לבנות את בית מקדשך, ותקים השכינה מעפרה, וזכנו לראות במלכותך - בירושלים עיר הקדש תבנה ותכונן במהרה בימינו.

רבנו של עולם, אב הרחמים והסליחות, האל הגדול הגבור והנורא, זכנו נא לחיות בבנין השלם, המפאָר והאדיר - הוא בית המקדש השלישי אשר כל הבנינים והפתיים שבעולם ככלים הם בפניו מעצם גדלת יפיו, תדרו, זיוו, פאָרו ומלכותו. אנא רחמן, עשה ברחמיך שיבנה במהרה זה הבית, וזכנו ליום שיעלו הכל לירושלים, ורחובותיה יהיו צוהלים ושמחים, ויהיו כלם מאחדים - כי תבטל ותעביר הקנאה והתחרות מן העולם, ויהיו עמך ישראל מלאים באהבת חנם. אמן נצח סלה ועד.

כל הזכויות שמורות למכון 'ים שלמה' | 054.84.34.755 | myam.shlomo@gmail.com

קו דורשי

03-5502228

האזינו וחסו לפכטו

קחו חלק
במפעל
הקודש

המעונינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעיני העלון ניתן לפנות

052.713.0400

או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com

